

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Cdo/45/2025
Identifikačné číslo spisu:	7516214855
Dátum vydania rozhodnutia:	27.05.2026
Meno a priezvisko:	JUDr. Mária Trubanová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2026:7516214855.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: B. U. (právny nástupca žalobcu M. K., nar. F., zomr. F.), nar. F., bytom W., zast. advokátom JUDr. Ladislavom Miklošom, so sídlom Tyršovo nábrežie 1679/7, Košice, IČO: 31 309 909, proti žalovanej: B. J., nar. F., bytom W., zast. advokátkou JUDr. Janou Bajúžikovou, so sídlom Štefánikova 8, Michalovce, IČO: 35 540 150, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Košice - okolie (po zmene súdnej mapy Mestský súd Košice) pod sp. zn. 16C/795/2016, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach z 29. mája 2024 sp. zn. 9Co/26/2024, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .

Žalovaná m á proti žalobcovi n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Košice - okolie (po zmene súdnej mapy Mestský súd Košice - ďalej len „okresný súd“ alebo „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 23. augusta 2019 č. k. 16C/795/2016-193 (ďalej len „rozsudok okresného súdu, prvý v poradí“) žalobu pôvodného žalobcu M. K. (nar. F.) zamietol a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 50 % s tým, že o výške trov bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením. Rozhodnutie založil na konštatovaní, že nezistil žiaden z dôvodov neplatnosti darovacej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovanou.

2. Krajský súd v Košiciach (ďalej len „krajský súd“ alebo „odvolací súd“) uznesením z 8. decembra 2020 č. k. 9Co/380/2019-258 (ďalej len „zrušujúce uznesenie krajského súdu“) rozsudok okresného súdu (prvý v poradí) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

2.1. Odvolací súd považoval rozsudok súdu prvej inštancie (prvý v poradí) za nepreskúmateľný; okresný súd sa v ňom nedostatočne vysporiadal s otázkou vážnosti právneho úkonu - darovacej zmluvy uzavretej medzi žalobcom a žalovanou; dostatočne nevyhodnotil okolnosti, za ktorých bol právny úkon urobený; či skutočne konajúci - žalobca zamýšľal vyvolanie tých účinkov, ktoré zákon s týmto úkonom spája, či na jeho strane bola vážna vôľa uzavrieť darovaciu zmluvu a darovať predmetné nehnuteľnosti

žalovanej, berúc do úvahy aj to, že žalobca bol osobou ovplyvniteľnou; že pred súdom žalobca vypovedal nezrozumiteľne; aký bol zdravotný stav žalobcu tesne pred a v čase uzatvárania darovacej zmluvy. Bolo potrebné opätovne posúdiť vážnosť tohto právneho úkonu a okolností, za ktorých bola zmluva uzavretá.

3. Súd prvej inštancie rozsudkom z 9. decembra 2021 č. k. 16C/795/2016-360 (ďalej len „rozsudok okresného súdu, druhý v poradí“) žalobu zamietol a žalovanej náhradu trov konania nepriznal.

3.1. Z odôvodnenia rozsudku okresného súdu (druhého v poradí) vyplýva, že konal o žalobe žalobcu, ktorý sa po pripustení zmeny žaloby domáhal určenia, že je podielovým spoluvlastníkom nehnuteľností v katastrálnom území A., zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX ako pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 129 m², pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 45 m², pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 2532 m², pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 185 m², pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 6986 m², pozemok registra EKN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 713 m², pozemok registra E KN parc. č. X-XXX, orná pôda o výmere 8000 m² a pozemok registra E KN parc. č. X-XXX, orná pôda o výmere 2624 m² v podiele 3/8 a na LV č. XXXX ako pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 582 m², pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 2752 m², pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 2752 m² a pozemok registra E KN parc. č. X-XXX/X, orná pôda o výmere 798 m², v podiele 1/2.

3.2. Žalobca žalobu odôvodnil tým, že predmetné nehnuteľnosti daroval žalovanej darovacou zmluvou zo 14. apríla 2016; tvrdil, že pri podpise darovacej zmluvy absentovala z jeho strany slobodná a vážna vôľa, nakoľko nevedel, že podpisuje darovaciu zmluvu; bol podvedený a uvedený do omylu, na základe čoho považoval darovaciu zmluvu za absolútne neplatnú s poukazom na § 37 Občianskeho zákonníka.

3.3. Okresný súd žalobu zamietol z dôvodu, že nezistil rozpor napadnutého právneho úkonu (darovacej zmluvy) s dobrými mravmi. Žalobca neunesol dôkazné bremeno na preukázanie svojich tvrdení; po vykonanom dokazovaní súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca nepreukázal žiaden z dôvodov neplatnosti darovacej zmluvy a z uvedeného dôvodu nemohol vyhovieť žalobe o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Poukázal na princíp preferencie výkladu v prospech platnosti a nie neplatnosti právneho úkonu, vyplývajúci aj z nálezů Ústavného súdu Slovenskej republiky z 1. apríla 2015 sp. zn. I. ÚS 640/2014.

3.4. Žalovanej, v spore v plnom rozsahu úspešnej, nárok na náhradu trov konania nepriznal; aplikoval § 257 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) z dôvodu existencie dôvodov osobitného zreteľa pre rozhodovanie o nároku na náhradu trov konania.

3.5. Opravným uznesením z 18. januára 2022 č. k. 16C/795/2016-386 okresný súd opravil pre chyby v písaní časť odôvodnenia rozsudku.

4. Proti rozsudku súdu prvej inštancie (druhému v poradí) podal žalobca odvolanie; žalobca v priebehu odvolacieho konania dňa F. zomrel. Z uvedeného dôvodu Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací rozhodol uznesením z 10. júna 2022 č. k. 5Co/47/2022-438, že v konaní na strane žalobcu pokračuje s B. U., bytom W., nar. F. ako závetným dedičom po pôvodnom žalobcovi, ktorý ako nástupca prijíma stav konania ku dňu zániku procesnej subjektivity zomrelého žalobcu v zmysle § 65 CSP.

4.1. Odvolací súd uznesením zo 7. februára 2023 č. k. 5Co/47/2022-453 odvolanie žalobcu odmietol (prvá výroková veta); stranám sporu nepriznal náhradu trov odvolacieho konania (druhá výroková veta).

4.2. Vychádzal zo skutočností, že rozsudok okresného súdu (druhý v poradí) bol žalobcovi doručený 9. decembra 2021; žalobca rozsudok okresného súdu (druhý v poradí) napadol odvolaním z 22. decembra 2021, podaným na poštovú prepravu 23. decembra 2021; v odvolaní žalobca v krátkosti uviedol: žalobca sa nestotožňuje s výrokmi tohto rozsudku a v niektorých častiach ho považuje za nepreskúmateľné,

právne posúdenie veci zo strany súdu vníma ako nesprávne, a preto proti tomuto rozsudku podáva odvolanie voči týmto odsekmi 18., 28., 31., 33., 34., 35., 39., 40., 44., 51. s tým, že dôvody odvolania doplníme do piatich dní. Žalobca doplnil odvolanie podaním z 28. decembra 2021, podaným na súde v ten istý deň, „o vecnú a právnu argumentáciu“.

4.3. Odvolací súd poukázal na to, že odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (v danom prípade do 27. decembra 2021); súd nevyzýva na doplnenie odvolacích dôvodov, pričom v zmysle kogentného ustanovenia § 373 ods. 1 CSP v prípade, keď v odvolaní chýbajú konkrétne odvolacie dôvody, je výslovne neprípustné, aby súd odvolateľa vyzýval na doplnenie odvolacích dôvodov ako chýbajúcej podstatnej náležitosti odvolania. Odvolací súd tak posudzuje iba tie dôvody, ktoré odvolateľ uvedie sám vo včas podanom odvolaní.

4.4. Odvolací súd mal za to, že odvolanie z 22. decembra 2021 neobsahuje odvolacie dôvody ako podstatnú náležitosť odvolania, keďže žalobca len veľmi všeobecne vymedzil dôvody, pre ktoré sa strany sporu môžu domáhať preskúmania rozhodnutia a postupu súdu prvej inštancie. Uvedené nebolo postačujúcim vymedzením dôvodu, pre ktorý rozhodnutie súdu napadol odvolaním, nie sú špecifikované konkrétnymi skutkovými okolnosťami prípadu. Na to, aby odvolací súd o odvolaní mohol vecne rozhodnúť, nestačí v odvolaní len formálne odkázať na zákonom uvedený dôvod odvolania, ale je potrebné, aby odvolateľ dôvod odvolania identifikoval, a teda uviedol, v akom konkrétnom pochybení odvolateľ vidí naplnenie odvolacieho dôvodu ustanoveného v zákone.

4.5. Keďže doplnenie konkrétnych dôvodov odvolania právny zástupca žalobcu na súd podal až po uplynutí odvolacej lehoty, vzhľadom na procesnoprávnu úpravu v § 365 ods. 3 CSP odvolací súd nemohol prihliadnuť na odvolacie dôvody konkretizované až po uplynutí odvolacej lehoty v podaní z 28. decembra 2021.

4.6. Pri rozhodovaní o trovách odvolacieho konania odvolací súd aplikoval okrem § 396 ods. 1 CSP aj § 257 CSP, trovy vynaložené žalovanou nepovažoval za účelné, preto nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal ani žalovanej.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky, konajúc o dovolaní žalobcu uznesením z 19. decembra 2023 sp. zn. 2Cdo/45/2023 uznesenie Krajského súdu v Košiciach zo 7. februára 2023 sp. zn. 5Co/47/2022 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5.1. Konštatoval naplnenie vady vyplývajúcej z § 420 písm. f) CSP, spočívajúcej v nesprávnom postupe, resp. rozhodnutí odvolacieho súdu, ktorý odvolanie dovolateľa odmietol napriek tomu, že na takéto rozhodnutie neboli splnené zákonné podmienky. Podľa názoru dovolacieho súdu vo včas podanom odvolaní žalobca uviedol rozsah odvolania slovami, že sa nestotožňuje s výrokmi rozsudku okresného súdu, čím napadol rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, a uviedol aj odvolacie dôvody, keď namietal, že v niektorých častiach ho považuje za nepreskúmateľné a právne posúdenie veci vníma ako nesprávne. Absentuje však odôvodnenie odvolacích dôvodov; odvolanie bolo doplnené až po uplynutí odvolacej lehoty.

5.2. V uvedenom smere dovolací súd poukázal na závery vyplývajúce z rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, ktorý sa v uznesení z 8. novembra 2023 sp. zn. 2VCdo/2/2023 zaoberal otázkou tzv. blanketného odvolania a uzavrel, že aj v prípade tzv. blanketného odvolania je odvolací súd povinný z úradnej moci rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať v rozsahu, či boli splnené procesné podmienky (§ 380 ods. 2 CSP). Preto bude zo strany odvolacieho súdu vždy jeho povinnosťou v zmysle uvedeného zákonného imperatívu, zdublikovaného v ustanovení § 380 ods. 2 CSP aj v prípade tzv. blanketového odvolania skúmať procesné podmienky tak, ako to má toto ustanovenie na mysli. Veľký senát vyslovil záver, že ak odvolací súd v zmysle prieskumu podľa § 380 ods. 2 CSP nezistí vadu v procesných podmienkach, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP, za použitia základných princípov uvedených v čl. 4 ods. 1 CSP, keď toto ustanovenie upravuje postup - spôsob rozhodnutia, najbližšie posudzovanej veci, a použitie tohto ustanovenia zároveň

zodpovedá účelu a zmyslu uvedeného ustanovenia § 380 ods. 2 CSP vykonať prieskum procesných väd z úradnej moci odvolacieho súdu aj pri tzv. blanketových odvolaniach.

5.3. V prejednávanej veci odvolací súd, pokiaľ odvolanie žalobcu odmietol, nevykonal prieskum odvolania v rozsahu, či boli splnené procesné podmienky. Z uvedeného dôvodu aj s poukazom na záver veľkého senátu, ktorý je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 CSP) dovolací súd uznesenie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Krajský súd v Košiciach rozsudkom z 29. mája 2024 č. k. 9Co/26/2024-526 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“ alebo „napadnutý rozsudok“) rozsudok okresného súdu z 9. decembra 2021 č. k. 16C/795/2016-360 v spojení s opravným uznesením z 18. januára 2022 č. k. 16C/795/2016-396 potvrdil (prvá výroková veta); žalovanej proti žalobcovi priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho konania a dovolacieho konania (druhá výroková veta).

6.1. Odvolací súd viazaný pre neho záverom vysloveným dovolacím súdom v zrušujúcom uznesení (kasačná záväznosť) opätovne posúdil včasnosť podaného dovolania. Konštatoval, že rozsudok okresného súdu bol právnomu zástupcovi žalobcu doručený 9. decembra 2021 do vlastných rúk; odvolanie bolo podané na pošte 23. decembra 2021; obsahom odvolania bolo tvrdenie, že žalobca považuje napadnutý rozsudok v niektorých častiach za nepreskúmateľný a právne posúdenie veci súdom (prvej inštancie) je nesprávne; neobsahovalo žiadne konkrétne dôvody, pre ktoré bolo odvolanie podané. Posledným dňom na podanie odvolania bol pondelok 27. decembra 2021. Vzhľadom k tomu, že odvolanie žalobcu neobsahovalo riadne, skutkovo vymedzené odvolacie dôvody a tieto ani neboli doplnené v lehote na podanie odvolania a odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie je prípustné meniť a dopĺňať iba do uplynutia lehoty na podanie odvolania, odvolací súd konštatoval, že nemohol prihliadnuť na odvolacie dôvody, ktoré žalobca uviedol až 28. decembra 2021, a teda po márnom uplynutí zákonom stanovenej lehoty. Z uvedeného dôvodu nebol možný ani meritórny prieskum napadnutého rozsudku (okresného súdu), či konania, ktoré mu predchádzalo.

6.2. S poukazom na skutočnosť, že vo veci išlo k tzv. blanketové odvolanie, odvolací súd z úradnej povinnosti pristúpil k prieskumu, či v konaní došlo k vadám, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP). Ide o vecné procesné podmienky (kvalifikovaný spôsob začatia konania), procesné podmienky na strane súdu (právomoc, príslušnosť), procesné podmienky na strane strán sporu (procesná subjektivita, procesná spôsobilosť, prípadné povinné zastúpenie advokátom) a negatívne procesné podmienky (prekážka začatého konania, prekážka rozsúdenej veci), ktorých skúmanie je úradnou povinnosťou súdu v každom štádiu konania, s výnimkou skúmania podmienky všeobecnej miestnej príslušnosti a osobitnej miestnej príslušnosti danej na výber, ktorú súd skúma len na námietku žalovaného, uplatnenú pri prvom procesnom úkone, ktorý mu patrí.

6.3. Z dôvodu, že odvolací súd nezistil žiaden nedostatok v procesných podmienkach, odvolaním napadnutý rozsudok v spojení s opravným uznesením bez preskúmania jeho vecnej správnosti postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil vrátane závislého výroku o nároku na náhradu trov konania.

6.4. O nároku na náhradu trov konania odvolací súd rozhodol postupom podľa § 396 ods. 1 a § 453 ods. 1, ods. 3 v spojení s § 255 ods. 1 CSP a v spore úspešnej žalovanej priznal nárok na plnú náhradu trov odvolacieho i dovolacieho konania.

7. Proti rozsudku odvolacieho súdu (z 29. mája 2024 č. k. 9Co/26/2024-526) podal v zákonom stanovenej lehote dovolanie žalobca (ďalej aj „dovolateľ“), v ktorom navrhol, aby dovolací súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie; uplatnil nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

7.1. Dovolateľ uplatnil dovolací dôvod uvedený v § 420 písm. f) CSP a tvrdil, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu jeho procesného práva na riadne preskúmanie odvolacích dôvodov a riadne odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu.

7.2. Vo vzťahu k tzv. blanketovému odvolaniu uviedol, že v čase jeho podania (december 2021) existovali na najvyššom súde dva názorové prúdy. Dovolateľ postupoval zákonne, keď zvolil postup podľa čl. 2 a čl. 3 CSP a prijal za svoje stanovisko senátu najvyššieho súdu vyjadrené v uznesení sp. zn. 6Cdo/175/2017 z 27. februára 2018, a z ktorého záverov vyplýva, že akékoľvek dopĺňanie odvolacích dôvodov je nutné posudzovať v zmysle § 373 ods. 1 CSP a súd prvej inštancie nevyzýva na odstránenie vady dovolania spočívajúce v absencii odvolacích dôvodov, čo však neznamena, že strana sporu nemôže odstrániť takúto vadu sama, z vlastnej iniciatívy, a to prípadne aj po uplynutí lehoty na podanie odvolania, a to až do momentu rozhodnutia odvolacieho súdu o odvolaní.

7.3. Až veľký senát najvyššieho súdu v rozhodnutí z 8. novembra 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023 ustálil záver, že odvolacie dôvody je možné dopĺňať iba v rámci odvolacej lehoty.

7.4. Dovolateľ vyjadril názor, že aj keď došlo k zjednocujúcemu názoru vo vzťahu k vadám tzv. blanketového odvolania a odstraňovania väd odvolania, nemožno tento nedostatok pripisovať na ťarchu sporovej strany, ktorá sa riadila odlišným názorom senátu dovolacieho súdu, a to s poukazom na zásadu contra preferentem. Uvedenú argumentáciu uzavrel nasledovným tvrdením: „Strana sporu, ktorá pri odstraňovaní väd odvolania postupovala tak, že tieto vady odstránila podľa § 373 ods. 1 CSP, a to v čase do publikovania rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. novembra 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023 v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky, postupovala zákonne. Preto za účelom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia je odvolací súd povinný zaoberať sa takto upravenými odvolacími dôvodmi sporovej strany, a to aj po lehote na podanie odvolania, čím sa predíde porušeniu práva účastníka konania na taký procesný postup zo strany odvolacieho súdu, aby tento účastník odvolacieho konania uskutočňoval jemu patriace procesné práva, a teda aby dostal odpovede na svoje takto doplnené blanketové odvolanie.“

7.5. Zopakoval svoju argumentáciu z prv podaného dovolania, zdôraznil princíp právnej istoty vyplývajúci z judikatúry najvyššieho súdu. Tvrdil, že podaním z 28. decembra 2021 nerozširoval okruh odvolacích dôvodov a ani neuvádzal nové odvolacie dôvody, ale iba konkretizoval u ž všeobecne vymedzené odvolacie dôvody uvedené v odvolaní z 23. decembra 2021 a odstránil vady odvolania bez toho, aby ho súd na to vyzval. Preto posúdenie veci odvolacím súdom, že ide o odvolanie, ktoré nemá náležitosti podľa ustanovenia § 363 CSP považoval za nesprávne. Poukázal na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/234/2013 a R 20/2014. Žalobca vady odvolania odstránil bezodkladne 28. decembra 2021, do rozhodnutia odvolacieho súdu; povinnosťou odvolacieho súdu bolo zaoberať sa odvolaním v celom rozsahu, v akom napadol rozsudok súdu prvej inštancie.

7.6. Žalobca osobitnou argumentáciou napadol aj výrok o nároku na náhradu trov konania. Odvolací súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania odôvodnil podľa princípu úspechu v konaní (§ 255 ods. 1 CSP). Najvyšší súd v predošlom rozhodnutí o dovolaní ale konštatoval, že dovolanie je nielen prípustné, ale aj dôvodné, a preto uznesenie odvolacieho súdu (o odmietnutí odvolania) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Dovolací súd tak žalobcu v predošlom dovolacom konaní považoval za úspešného, a preto bolo povinnosťou odvolacieho súdu priznať žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania. Mal za to, že ak bol účastník konania o dovolaní úspešný tak, že došlo k zrušeniu rozhodnutia odvolacieho súdu, pretože dovolanie bolo prípustné a súčasne aj dôvodné, vzniká tomuto účastníkovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v rozsahu 100 %, a to bez ohľadu na výsledok odvolacieho konania vo veci samej. V tomto smere poukázal na závery vyplývajúce z uznesenia Ústavného súdu Slovenskej republiky z 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 453/2019.

7.7. Dovolateľ požiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku odvolacieho súdu do právoplatnosti rozhodnutia o odvolaní.

8. Žalovaná v písomnom vyjadrení navrhla, aby dovolací súd dovolanie zamietol a priznal jej náhradu trov dovolacieho konania. Mala za to, že ak by dovolací súd pristúpil na výklad ustanovení Civilného sporového poriadku v zmysle záverov žalobcu, vytvoril by priestor na bezdôvodné zneužívanie stranami

sporu v rozpore s princípmi CSP. Staršia argumentácia z čias Občianskeho súdneho poriadku je v súčasnosti nepoužiteľná. Judikát R 20/2014 je v dôsledku rekodifikácie civilného procesu prekonaný. Ak sa žalobca odvolal na princíp contra proferentem, tento sa využíva na princíp zmluvnej interpretácie a nie ako výkladové pravidlo na ustanovenia zákona.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie bolo podané včas a na to oprávnenou osobou, zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 CSP, skúmajúc najprv splnenie podmienok prípustnosti dovolania dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

10. Pod porušením práva na spravodlivý súdny proces z hľadiska § 420 písm. f) CSP je potrebné rozumieť taký procesný postup, ktorým súd zasiahol do ústavou, resp. Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd garantovaných práv dovolateľa, v dôsledku čoho bolo dovolateľovi znemožnené domáhať sa práva na súdnu ochranu prostriedkami, ktoré mu zákon priznáva. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia môže byť daná aj v prípade rozhodnutia súdu o odmietnutí odvolania, ak by pre takéto rozhodnutie neboli splnené zákonom stanovené podmienky.

11. Dovolací súd pripomína, že v preskúmvanej veci už o dovolaní žalobcu rozhodoval uznesením 19. decembra 2023 sp. zn. 2Cdo/45/2023 (bližšie body 5. - 5.3. tohto uznesenia); nevzhliadol dôvodnosť prv podaného dovolania vo vzťahu k absencii vecného preskúmania odvolania odvolacím súdom, ale prv podané dovolanie považoval za dôvodné len z hľadiska, že odvolací súd nevykonal prieskum odvolania, či boli splnené procesné podmienky (§ 380 ods. 2 CSP). Od tohto záveru dovolací súd ani v prípade „nového“ dovolania nemá dôvod odstúpiť.

11.1. Z logických dôvodov dovolací súd ani v prípade ďalšieho dovolania nezistil iné okolnosti a časové súvislosti podaného odvolania, ako ich konštatoval v citovanom uznesení, a teda, že rozsudok súdu prvej inštancie bol zástupcovi žalobcu doručený 9. decembra 2021. Dňa 23. decembra 2021 (teda v lehote na podanie odvolania plynúcej od 10. decembra 2021 do 27. decembra 2021 v zmysle § 121 ods. 4 CSP), odovzdal právny zástupca žalobcu na poštovú prepravu podanie označené ako odvolanie (súdu prvej inštancie bolo doručené 29. decembra 2021), v ktorom uviedol, že dôvody odvolania doplní do piatich dní. Dňa 28. decembra 2021 bolo súdu prvej inštancie osobne doručené podanie, obsahujúce vecnú a právnu argumentáciu odvolateľa. Súd prvej inštancie predložil toto podanie odvolaciemu súdu 28. februára 2022.

12. Z obsahu napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu je zrejmé, že krajský súd v ďalšom konaní rešpektujúc pre neho záväzný názor vyslovený dovolacím súdom v kasačnom uznesení pristúpil (len) k prieskumu, či v konaní došlo k vadám, týkajúcim sa procesných podmienok (§ 380 ods. 2 CSP); nakoľko nezistil žiaden nedostatok v procesných podmienkach, rozsudok súdu prvej inštancie (v spojení s opravným uznesením) bez preskúmania jeho vecnej správnosti postupom podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

13. Z obsahu podaného dovolania možno vyvodiť, že žalobca argumentačne nenamieta závery odvolacieho súdu vo vzťahu k vadám, týkajúcim sa procesných podmienok; dovolateľ netvrdí, že v tomto smere je rozhodnutie odvolacieho súdu nesprávne a ani netvrdí, že v konaní došlo k vade týkajúcej sa procesných podmienok.

14. Dovolateľova argumentácia sa (opätovne) týka len postupu a rozhodnutia odvolacieho súdu, ktorým sa krajský súd vecnou správnosťou rozhodnutia nezaoberal a nezaoberal sa ani odvolacou argumentáciou, ktorá mala napádať správnosť skutkových a právnych záverov rozsudku súdu prvej inštancie.

15. Podstatou dovolacej argumentácie žalobcu bolo tvrdenie, že pri podaní odvolania (tzv. blanketného odvolania následne doplnenom o vecnú odvolaciu argumentáciu) sa spravoval závermi vyplývajúcimi z niektorých rozhodnutí najvyššieho súdu (citoval uznesenie z 27. februára 2018 sp. zn. 6Cdo/175/2017),

z ktorého vyplýva, že strana môže nedostatok odvolania (spočívajúci v absencii odvolacích dôvodov) odstrániť aj sama, a to aj po uplynutí lehoty na podanie odvolania, a to až do momentu rozhodnutia odvolacieho súdu. Mal za to, že vzhľadom na nejednotnosť rozhodovania senátov najvyššieho súdu mal odvolací súd odvolanie vecne prejednať, zaoberať sa upravenými odvolacími dôvodmi (po lehote na podanie odvolania); takýto postup odvolacích súdov považoval dovolateľ za zákonný, a to až do publikácie rozhodnutia veľkého senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 8. novembra 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023.

15.1. Postup odvolacieho súdu, ktorý s a vecnou argumentáciou uvedenou v odvolaní nezaoberal, z vyššie uvedených dôvodov považoval za rozporný s princípom právnej istoty.

16. Dovolací súd k uvedenému dodáva, že otázkou rozdielneho rozhodovania senátov najvyššieho súdu sa Najvyšší súd Slovenskej republiky detailne zaoberal práve v rozhodnutí veľkého senátu z 8. novembra 2023 sp. zn. 1VCdo/2/2023, keď (s poukazom na konkrétne rozhodnutia) konštatoval, že jedna časť rozhodovacej praxe odvolacieho súdu zastávala názor, že treba rozlišovať medzi doplnením odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 3 CSP a dopĺňaním odvolacích dôvodov o chýbajúce náležitosti podľa § 373 ods. 1 CSP. Kým zmena a doplnenie odvolacích dôvodov prichádza do úvahy len u odvolania spĺňajúceho túto náležitosť (teda u tzv. bezvadného odvolania) a len do uplynutia odvolacej lehoty, doplnenie odvolania o úplne chýbajúce odvolacie dôvody je odstraňovaním väd odvolania. Sice platí § 373 ods. 1 druhá veta CSP, že súd na doplnenie odvolacích dôvodov nevyzýva, však to neznamená, že odvolateľ nemôže tento nedostatok odstrániť sám z vlastnej iniciatívy, a to aj po uplynutí odvolacej lehoty. Zo žiadneho ustanovenia CSP nevyplýva zákaz takto postupovať.

16.1. Naproti tomu druhým názorom vyslovovaným senátmi najvyššieho súdu bol názor, že § 365 ods. 3 a § 373 ods. 1 CSP je potrebné vykladať vo vzájomnej súvislosti, pretože sa týkajú tej istej situácie - dopĺňania odvolacích dôvodov. Súdby nemôžu vyzvať na doplnenie odvolacích dôvodov odvolania, v ktorom tieto dôvody chýbajú úplne. Zároveň platí, že odvolateľ môže dopĺňať odvolacie dôvody len do uplynutia odvolacej lehoty. Preto pokiaľ v odvolaní odvolacie dôvody úplne absentujú, je možné ich doplniť len do uplynutia odvolacej lehoty. Ak sa totiž § 365 ods. 3 CSP vzťahuje na situácie, keď odvolanie obsahuje aspoň jeden odvolací dôvod, rovnako sa musí vzťahovať aj na situáciu, kedy odvolanie neobsahuje žiadny odvolací dôvod.

16.2. Komparáciu odlišných názorov senátov najvyššieho súdu uzavrel konštatovaním, že na doplnenie odvolacích dôvodov súd prvej inštancie v zmysle § 373 ods. 1 CSP odvolateľa nikdy nevyzýva; ustanovenie § 365 ods. 3 CSP je podľa právnej doktríny nutné aplikovať aj na blanketové odvolania - teda odvolania vadné, bez vymedzených odvolacích dôvodov, ktoré je možné dopĺňať o chýbajúce odvolacie dôvody len do uplynutia lehoty na podanie odvolania; odvolacie dôvody v sporovom konaní je potrebné uviesť, prípadne ich doplniť v lehote na podanie odvolania.

17. Ak dovolateľ namietal, že postupom odvolacieho súdu došlo k porušeniu právnej istoty, dovolací súd zdôrazňuje, že tento princíp v civilnom sporovom konaní nachádza základ v čl. 2 základných zásad; ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty (ods. 1); právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo (ods. 2); ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu (ods. 3).

17.1. K naplneniu princípu právnej istoty nepochybne prispieva judikatúra; jej základnou úlohou je výklad práva. V prípade, ak o tej istej právnej otázke za rovnakej skutkovej situácie dochádza k odlišnej rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, je úlohou Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zjednotiť odlišné názory na výklad ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov; v prípade odlišnej rozhodovacej činnosti jednotlivých senátov najvyššieho súdu sa tak deje prostredníctvom veľkého senátu najvyššieho súdu (§ 48 CSP). Práve takouto odlišnou rozhodovacou praxou jednotlivých senátov

najvyššieho súdu v nastolenej otázke sa veľký senát v citovanom rozhodnutí (sp. zn. 1VCdo/2/2023) zaoberal.

17.2. Je zrejmé, že dovolateľ závery veľkého senátu v tomto smere akceptuje, namieta, že z hľadiska princípu právnej istoty nemajú mať dopad na veci, v ktorých bol opravný prostriedok (odvolanie), podaný pred publikáciou tohto rozhodnutia.

17.3. K uvedenému dovolací súd uvádza, že judikatúra nie je nemennou veličinou ale vyvíjajúcim sa systémom, často označovaným ako živý organizmus; súdne rozhodnutia zjednocujú výklad zákonov; výklad zákona sa postupom času môže meniť aj pod vplyvom materiálnych podmienok vzniku práva (materiálne pramene práva).

17.4. Práve v uvedenej otázke sa judikatúra vyvíjala až k citovaným záverom rozhodnutia veľkého senátu aj pod vplyvom zmeny právnej úpravy procesných predpisov (Občiansky súdny poriadok a Civilný sporový poriadok); pri komparácii dvoch právnych názorov senátov najvyššieho súdu veľký senát konštatoval, že z rozhodnutia sp. zn. 6Cdo/175/2017 sa javí, že preniesol prax dopĺňania blanketových odvolaní po lehote na podanie odvolania, aplikovanú ešte za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, ktorá právna úprava však bola odlišná od úpravy v CSP.

17.5. K uvedenému dovolací súd uzatvára, že nie je v rozpore s princípom právnej istoty, pokiaľ všeobecný súd oprie svoje závery o (neskoršiu) judikatúru. Uvedený záver vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 19. marca 2017 sp. zn. 3Cdo/198/2017, podľa ktorého nový, teda judikatúrou nanovo, prípadne inak formulovaný právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikatúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem.

17.6. Napokon právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný (§ 48 ods. 3 prvá veta CSP); dovolací súd posudzujúci dôvodnosť odvolania nezistil žiaden dôvod odklonu od veľkým senátom vyslovených záverov.

18. Sumarizujúc vyššie uvedené dovolací súd konštatuje, že odvolací súd po zrušení prv vydaného odmietajúceho uznesenia svojím postupom, keď odvolanie prejednal len v rozsahu podmienok konania (§ 380 ods. 2 CSP) žalobcovi neuprel právo konať pred súdom a nezaložil tak vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP.

19. Dovolateľ osobitne namietal výrok II. rozsudku odvolacieho súdu, ktorým o nároku na náhradu trov konania rozhodol tak, že trovy odvolacieho a dovolacieho konania priznal v spore úspešnej žalovanej.

19.1. Mal za to, že odvolací súd mu mal priznať nárok na náhradu trov prvého dovolacieho konania, nakoľko v ňom bol úspešný z dôvodu, že dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu (uznesenie, ktorým odvolací súd odvolanie odmietol) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

19.2. Aj vo vzťahu k výroku II. namietal vadu zmätočnosti (§ 420 písm. f) CSP); namietal však len nesprávnosť výroku a nie nedostatok odôvodnenia.

20. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení z 19. novembra 2019 sp. zn. I. ÚS 453/2019 uviedol, že základné ustanovenie o nároku na náhradu trov konania vyjadrené v § 255 Civilného sporového poriadku (zásada úspechu v konaní) nevylučuje rôzny pomer úspechu v jednotlivých fázach konania - prvoinštančného, odvolacieho i dovolacieho, ktorý by vyústil do rozhodnutia o nároku na náhradu trov

konania jednotlivých konaní (§ 262 ods. 1 Civilného sporového poriadku) tromi samostatnými výrokmi. Takéto rozhodnutie potom tvorí základ pre rozhodnutie súdu prvej inštancie postupom uvedeným v § 262 ods. 2 CSP. Možno preto uzavrieť, že dovolacie konanie predstavuje v tomto smere samostatnú, od ostatného konania nezávislú časť konania, čo zakladá súdu možnosť nezávisle od celkového výsledku sporu rozhodnúť len o trovách dovolacieho konania, s prihliadnutím na úspech sporovej strany v dovolacom konaní, bez ohľadu na definitívny výsledok sporu (takýto stav by mal následne nájsť vyjadrenie vo výroku rozhodnutia, ktorým sa konanie končí).

21. V prejednávanej veci skutočne bola v spore (vo veci samej) úspešná žalovaná; súd prvej inštancie žalobu zamietol a odvolací súd (posudzujúc len prípadné vady týkajúce sa procesných podmienok) rozhodnutie okresného súdu potvrdil.

22. Zároveň je nesporné, že prvé uznesenie odvolacieho súdu (ktorým odvolanie odmietol) dovolací súd v dôsledku dôvodnosti podaného dovolania (zo strany žalobcu) zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

23. Napriek tomu, že dovolateľ mal v pôvodnom dovolacom konaní úspech, podľa názoru dovolacieho súdu by bolo priznanie mu trov pôvodného dovolacieho konania v extrémnom rozpore s požiadavkou spravodlivosti rozhodnutia.

23.1. K uvedenému záveru dospel dovolací súd z dôvodu, že odvolací súd rozhodol o odmietnutí odvolania uznesením zo 7. februára 2023 v súlade s v tom čase väčšinovou praxou dovolacieho súdu; veľký senát najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 1VCdo/2/2023 rozhodol 8. novembra 2023 (a teda rozhodnutie o odmietnutí odvolania tomuto rozhodnutiu predchádzalo), v ktorom rozhodnutí vyslovil, že ak odvolací súd v zmysle prieskumu podľa § 380 ods. 2 CSP nezistí vadu v procesných podmienkach, rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí podľa ustanovenia § 387 ods. 1 CSP (a teda odvolanie neodmietne podľa § 386 písm. d) CSP - poznámka dovolacieho súdu), za použitia základných princípov uvedených v čl. 4 ods. 1 CSP, keď toto ustanovenie upravuje postup - spôsob rozhodnutia, najbližšie posudzovanej veci, a použitie tohto ustanovenia zároveň zodpovedá účelu a zmyslu uvedeného ustanovenia § 380 ods. 2 CSP vykonať prieskum procesných vád z úradnej moci odvolacieho súdu aj pri tzv. blanketových odvolaniach.

23.2. Napriek úspechu v pôvodnom dovolacom konaní sa na postavení žalobcu nič nezmenilo, odvolací súd vecne podané odvolanie neprejednával a rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmaval len z hľadiska existencie prípadných vád týkajúcich sa podmienok konania (ktoré žalobca ani nenamietal). Tento postup vykonal odvolací súd ex offio a nie z odvolacích dôvodov.

23.3. Za takýchto procesných dôvodov považoval dovolací súd aplikáciu zásadu úspechu v spore aj na nárok na náhradu trov dovolacieho konania za súladný so zásadou spravodlivého rozhodnutia.

24. Dovolací súd tak ani vo vzťahu k výroku napadnutého rozsudku krajského súdu o nároku na náhradu trov konania existenciu vady zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil. Z uvedeného dôvodu dovolanie považujú ho za neprípustné postupom podľa § 447 písm. f) CSP odmietol.

25. Dovolací súd žalovanej, v dovolacom konaní úspešnej, priznal podľa § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP voči neúspešnému žalobcovi nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

26. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

